

Gabriela Svárovská: Těto vládě důvěru nedám.

15.1.2026 - | Strana zelených

Dnes hlasujeme o tom, jestli Česká republika bude směřovat k modernější, bezpečnější a solidárnější verzi sebe sama nebo bude pokračovat cestou návratu do minulosti, kde se moc soustředí v rukou úzké skupiny lidí, stát se ohýbá podle zájmů hrstky nejbohatších, kteří si díky ekonomickému vlivu dokáží koupit zákony, pravidla, zařídit si dotace a úlevy a neplatit daně.

Vláda, ve které sedí lidé, kteří označují veřejný zájem za ideologii proto, aby normalizovali svou vlastní ideologii jako přijatelný pohled na svět, nemá dostat důvěru. Je mi líto, že vítězné hnutí ANO jim v tom tak úslužně pomáhá a obětuje tomu i podstatnou část svého programu v oblasti sociální a environmentální.

Těto vládě důvěru nedám.

V dosavadní rozpravě jsme opakovaně slyšeli zaklínadlo: politika nesmí být ideologická. A říkají to největší ideologové v téhle Sněmovně. Lidé, jejichž politické názory a plány nereflktují realitu, data, vědecké poznatky ani odborná doporučení a kteří nadto vymýšlí nástroje k umlčení kritiky – včetně nevládních organizací a profesionální státní správy.

V programovém prohlášení vláda slibuje „odmítnout ideologické zásahy“ – typicky v energetice, dopravě a v oblasti zvládání a zmírňování probíhající změny klimatu. Realitu ale jejich ideologická politická hesla nezmění: nepřipraví nás na změnu klimatu, nesníží ceny energií, neozdraví půdu a lesy a nevyčistí vodu a vzduch. A nezajistí lidem dostupné bydlení, zdravější potraviny i životní prostředí a kvalitnější služby.

Jak může země prosperovat bez čistého životního prostředí, snížení množství chemie v zemědělství, zdravých potravin, vzduchu, vody, půdy a lesů? A jak je možné ochranu přírody provádět bez znalostí, bez programu, bez opory ve vědeckých poznatcích, bez evropské spolupráce a bez špetky respektu ke svěřené odpovědnosti?

To je problém vládního programu v oblasti životního prostředí: není to plán. Je to seznam slibů, ideologických předsudků a seznam nepřátel.

Vláda tvrdí, že zajistí „přijatelné ceny energií“, odmítne ETS2, sníží poplatky za distribuci a přenos a posílí energetickou bezpečnost. Zároveň v části o hospodářství mluví o „dostupné energii za férové ceny“, o modernizaci sítí a tak dále. Jak konkrétně vláda stabilizuje ceny pro domácnosti, když zároveň odmítá energetiku modernizovat a opomíjí klíčový význam levné, bezpečné a dostupné energie z obnovitelných zdrojů? Jak chce chránit lidi před energetickou a dopravní chudobou, když odmítnutím emisních povolenek připraví lidi o příjmy ze Sociálně klimatického fondu, a ještě si velmi pravděpodobně přivodí pokuty za nedodržení pravidel, které Česko dobrovolně a právoplatně odhlasovalo? Jak chce vláda zajistit zdravé životní prostředí, levnou a dostupnou energii a moderní, konkurenceschopné hospodářství, když bude dál nesmyslně lpět na prodlužování těžby a spalování uhlí a podpoře nepotřebných, nevykonných a zastaralých uhelných elektráren?

Do vládního prohlášení se příliš okatě promítají zájmy uhelného byznysu. Tento byznys končí, a právě proto potřebuje politické kmotry, kteří mu ještě na nějakou dobu zajistí přísun peněz. Asi aby

byly peníze na další Mladou frontu nebo fotbalovou Slavii.

Záměr zavádět podpůrné mechanismy pro uhelné elektrárny na netržním principu je cesta k dalšímu vyvádění veřejných prostředků směrem k uhlobaronům. Právě těm, kteří o stovky miliard zbohatli na energetické krizi, aniž by zaplatili daň z mimořádných zisků. Přesně ty miliardy, které tu chybí pro rozvoj komunitní energetiky, posílení přenosové soustavy, rozvoj technologií pro moderní energetiku, ale třeba i pro spravedlivou transformaci regionů postižených minulou těžbou. Regionů, které zaplatily zničenou krajinou, navždy zmizelými lidskými sídly, zdravím lidí, sociálním vyloučením a často i ztrátou naděje a životní perspektivy. Tím vším zaplatily i za nezodpovědnou divokou transformaci 90. let. Zaslouží si investice, nová pracovní místa v zelených průmyslových odvětvích a obnovitelné energetice, investice do rozvoje podnikání a služeb.

Co navrhuje nastupující „vláda změny“? Udržovat při životě uhlobarony a magnáty, kterým divoká transformace přihrála jejich současné pohádkové majetky. Česká republika by měla další rozdávání společného bohatství nejbohatším okamžitě zarazit. A zamezit přístupu fosilních lobbistů k politickému rozhodování.

V programovém prohlášení vláda tvrdí, že „bydlení je veřejný zájem“. Jenže konkrétně nabízí zrychlení výstavby přes tzv. „strategické stavby“, pobídky investorům, podporu hypoték, PPP projekty, a zároveň omezení energetických a ekologických požadavků na výstavbu. Takže: napumpuje trh penězi a bude dál tlačit ceny bydlení nahoru, uleví developerům a lidem pak řekne: „Bydlení je drahé, protože ekologie.“ Jenže bydlení je drahé proto, že stát roky selhává v kombinaci regulace, veřejné výstavby, usnadnění družstevní a neziskové výstavby, omezení investičních spekulací s byty, omezení Airbnb a prevenci bytové nouze na základě principu „housing first“ – protože domov je základ, pro stabilní práci, rodinný život, bezpečí a dobrý život.

Program přímo říká, že vláda zreviduje zákon o podpoře bydlení. Odkládá účinnost zákona, přestože už měl konečně začít pomáhat od letošního roku a je výsledkem letité práce odborníků, obcí a občanské společnosti se znalostí životní reality lidí, kteří na bydlení nedosáhnou. Odkládá se síť kontaktních míst pro bydlení, prevence bezdomovectví i garantované bydlení – věci, které v praxi snižují lidské, společenské i rozpočtové škody. Oklešťování a zpřisňování povede k tomu, že na pomoc nedosáhnou pracující, senioři a další skupiny. Vláda mluví o „podpoře bydlení“, a přitom připravuje odklady a revize právě podpory bydlení.

V části o zemědělství program tvrdí, že přístup k pesticidům a hnojivům nemá vycházet z „ideologických tlaků“ a že rozhodovat mají „odborníci, nikoli aktivisté“. Ve skutečnosti se tu právě odborníci a odbornice a odpovědní farmáři a farmářky označují za aktivisty a za „odborníky“ se vydávají zástupci agroprůmyslu.

Vláda hodlá „zásadně zrevidovat stávající protierozní vyhlášku“. Jinými slovy se vykašle na každoroční obrovské a nenahraditelné ztráty orné půdy a peněz. Z polí v Česku odchází vinou vodní a vzdušné eroze nejcennější půda a škody činí miliardy ročně. Jaká ideologie je prosím podle ministra zemědělství ochrana orné půdy? Vždyť na těch posledních pár decimetrech orné půdy závisí naše obživa, potravinová bezpečnost a doslova přežití v téhle zemi, kterou chce mít premiér Babiš nejlepší na planetě. Jak – s poli, kde se už orá téměř na skálu.

V programovém prohlášení stojí: „Zastavíme dotace pro neziskové organizace, které blokují rozvoj a investice“ a provedeme „zásadní revizi“ financování ekologických iniciativ.

Jinými slovy: vládní prohlášení ohrožuje veřejně prospěšné služby a partnerství státu s občanskou společností – v sociální oblasti, zdravotnictví, vzdělávání, kultuře, protikorupční práci, ochraně životního prostředí i v lidských právech. Ohlašovaná „revize“ dopadne především na rozpočtové a

příspěvkové organizace, obce, kraje, a především na lidi, kteří jsou na pomoci nevládních organizací závislí – ty nejzranitelnější. To bylo mnohokrát spočítáno, dokázáno, zobrazeno v barevných grafech a podpořeno svědectvími lidí z praxe. Co jiného to tedy ze strany vlády je, než ideologie?

Připomínám jednu prostou věc: nevládní organizace působí transparentně ve veřejném prostoru. Předkládají data, studie, připomínky a kontrolují moc. Kdo chce umlčet neziskovky, ve skutečnosti nechce „neideologickou politiku“. Chce politiku bez kontroly.

Čím odbornější a věcnější kontrola je, tím je to pro ideology horší. Větší starosti než s „politickým aktivismem“ by si kterákoli „lepší vláda“ měla dělat se zasahováním naprosto partikulárních a ziskových zájmů do veřejných politik. Není třeba se dívat na občanské organizace, které v demokratickém legislativním procesu podepisují připomínková řízení pod vlastním jménem. Je třeba se dívat na to, kdo pod rukou píše zákony vládním poslancům, aby se vyhnuly legislativnímu procesu, což opakovaně kritizuje Ústavní soud. Kdo píše pozměňovací návrhy a podstrkuje je poslancům, kdo pořádá večírky pro senátorské kluby, kdo neprůhledně financoval politické kampaně dvěma vládním stranám, kdo si umí vyjednat výjimky, dotace a všelijaké platby z eráru, privilegovaný přístup, strategická partnerství a různé smlouvy o smlouvách budoucích? Právě tudy tečou obrovské peníze, tudy se prosazuje nepřípustný vliv a právě tady naráží veřejný zájem na ideologii promíchanou se zájmy hrstky nejbohatších.

Druhá část stejného příběhu pokračujícího únosu státu jsou čistky ve státní správě a rozvracení profesionální státní služby. Vláda po divokých a nekonzultovaných a troufám si říct protiprávních předvánočních reorganizacích už v prvních dnech nového roku otevřela téma služebního zákona. Aby si usnadnila cestu k odstranění úřednictva, které by třeba trvalo na tom, že je třeba se řídit pravidly a zákony, a dosadila si tam ty, kteří na pokyn schválí a odkomunikují cokoli, co si politické vedení bude přát. Bez ohledu na zákony, pravidla i realitu. A tohle je klíčové: když oslabíte pravidla pro státní službu, když vyměníte odborníky za bezvýhradně loajální lidi, když vytvoříte atmosféru strachu, tak nebudujete „efektivní stát“. Chystáte si stát jako kořist.

Tahle vláda slibuje sebevědomou a prosperující Českou republiku. Ale její program a první kroky ukazují něco jiného. Česko nemůže být „nejlepším místem pro život“, když si zhoršujeme vzduch, vodu a půdu, když lidem bereme naději na důstojné bydlení a když má být stát místo veřejné služby a odpovědné správy nástrojem ziskové moci.

Proto této vládě důvěru nedám.

<https://www.zeleni.cz/gabriela-svarovska-teto-vlade-duveru-nedam>